

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ**

**Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Факультет № 6**

МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

ДО СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

**навчальної дисципліни «Сучасні проблеми корпоративного права»
вибіркових компонент
освітньої програми другого (магістерського) рівня вищої освіти**

**072 Фінанси, банківська справа та страхування
(фінансова безпека та фінансові розслідування)**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 30.08.2023 р. № 7

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 25.08.2023 р. № 7

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 29.08.2023 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки факультету №6 протокол від 25.08.2023 № 7

Розробники:

1. Професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки, канд. юрид. наук, доцент Жорнокуй Валентина Григорівна.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри цивільного права та процесу Харківського національного університету внутрішніх справ, докт. юрид. наук, професор Жорнокуй Юрій Михайлович;
2. Доцент кафедри правового регулювання економіки Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця, канд. юрид. наук, доцент Ваганова Ірина Михайлівна.

1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

Розподіл часу навчальної дисципліни за темами

(денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1 Доктринальні підходи до тлумачення загальних положень корпоративного права.	17	4		4		9	
Тема 2. Проблемні аспекти вчення про корпоративні правовідносини.	17	4		4		9	
Тема 3. Корпоративні права і обов’язки та їх правова природа.	12	2		2		8	
Тема 4. Особливості корпоративного управління.	12	2		2		8	
Тема 5. Корпоративні правочини.	17	4		4		9	
Тема 6. Корпоративний конфлікт та його місце в системі корпоративного права.	17	4		4		9	
Тема 7. Захист корпоративних прав.	13	2		2		9	
Тема 8. Окремі проблемні аспекти корпоративного права.	15	2		4		9	
							Залік
Всього за рік:	120	24		26		70	

(заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Тема 1. Доктринальні підходи до тлумачення загальних положень корпоративного права.	16	1		1		14	
Тема 2. Проблемні аспекти вчення про корпоративні правовідносини.	16	1		1		14	
Тема 3 Корпоративні права і обов'язки та їх правова природа.	15	1		1		13	
Тема 4. Особливості корпоративного управління.	14	0,5		0,5		13	
Тема 5. Корпоративні правочини.	15	1		1		13	
Тема 6. Корпоративний конфлікт та його місце в системі корпоративного права.	15	0,5		0,5		14	
Тема 7. Захист корпоративних прав.	14	0,5		0,5		13	
Тема 8. Окремі проблемні аспекти корпоративного права.	15	0,5		0,5		14	
							Залік
Всього за рік:	120	6		6		108	

3. Методичні вказівки до семінарських занять

Тема № 1. Доктринальні підходи до тлумачення загальних положень корпоративного права

Семінарське заняття: Доктринальні підходи до тлумачення загальних положень корпоративного права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 4 години;

заочна форма навчання – 1 година.

Навчальні питання:

1. Поняття та правова природа корпоративного права.
2. Предмет та метод корпоративного права: проблеми визначення.
3. Проблемні аспекти тлумачення функцій та принципів корпоративного права.
4. Проблемні аспекти визначення системи корпоративного права.
5. Проблема визначення «корпорації».

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

На сучасному етапі склалися різні підходи щодо визначення природи корпоративного права: одні вчені вважають його галуззю права, інші - підгалуззю цивільного чи господарського права, міжкомплексним правовим інститутом. Розглядаючи перше питання, необхідно звернути увагу на ті точки зору, що склалися у відношенні розуміння корпоративного права. При підготовці до першого питання необхідно звернутися до наукових праць українських вчених – В. С. Щербини, О. В. Щербини, Н. С. Глусь, В. В. Луця, І. В. Спасибо-Фатєєвої, І. М. Кучеренко, О. Р. Кібенко, В. М. Кравчука, О. М. Вінник, Ю. М. Жорнокуя, С. В. Томчишена, російських вчених – В. В. Гущина, В. В. Долінської, Т. В. Кашаніної, С. Д. Могилевського, Г. В. епова, І. С. Шиткіної та інших.

При розгляді цього питання необхідно подати також систему корпоративного права, яка склалася на сьогоднішній момент.

При аналізі принципів і функцій корпоративного права, спочатку слід проаналізувати загальнотеоретичні принципи та функції, потім галузеві та їх реалізація в корпоративному праві.

При розкритті місця корпоративного права в системі права України, необхідно детально дати аналіз співвідношення корпоративного права з конституційним, цивільним, господарським, адміністративним, кримінальним, податковим правом тощо.

Розкриваючи друге питання, необхідно звернутися до теорії права та з'ясувати поняття джерел права, їх видів та загальної юридичної характеристики. Після цього необхідно розглянути поняття корпоративного

законодавства і, виходячи з останнього, слід визначити види джерел корпоративного права, їх систему та співвідношення окремих елементів такої системи між собою. Також необхідно з'ясувати поняття окремих джерел та дати їм загальну юридичну характеристику.

Насамперед, слід звернутися безпосередньо до Конституції України. Слід відмітити, що вона містить певні норми права, що прямо стосуються правового регулювання корпоративних правовідносин та інші норми права, які стосуються корпоративних правовідносин опосередковано. Тому необхідно встановити відповідні конституційні норми та надати їм належну правову характеристику.

Необхідно також розглянути питання про можливість правового регулювання певних відносин за допомогою двох кодексів – Цивільного та Господарського. При цьому слід звернутися до досвіду закордонних країн та з'ясувати тенденції, що існують в світі стосовно такої можливості. Говорячи про Цивільний кодекс України як джерело корпоративного права, необхідно вказати, які саме його норми регулюють корпоративні правовідносини. Оскільки Господарський кодекс України містить більш акцентовану спрямованість регулювання корпоративних правовідносин, то при відповіді необхідно охарактеризувати його зміст та структуру. Нарешті, слухач повинен порівняти Цивільний та Господарський кодекси України, виділити існуючі проблеми (протиріччя, дублювання певних положень, закріплення різних понять стосовно тих самих інститутів тощо) та вказати власне бачення шляхів вирішення цих проблем.

Стосовно законів України, як джерел корпоративного права, спочатку слід запропонувати їх класифікацію та вказати, які основні закони відносяться до тієї чи іншої групи. Серед можливих груп законів можна запропонувати такі: закони, що визначають особливості правового становища окремих суб'єктів корпоративних відносин; закони, що встановлюють діяльності корпоративних утворень; закони, що встановлюють межі реалізації корпоративних прав тощо. При підготовці також необхідно вказати співвідношення Законів України та Декретів Кабінету Міністрів України, що були прийняті під час надання йому особливих повноважень.

Розкриваючи третє питання роботи слід вказати, які саме підзаконні нормативні акти є джерелами корпоративного права, вказати найбільш важливі підзаконні нормативні акти та розглянути існуючу проблему співвідношення підзаконних нормативних актів та законів, як джерел корпоративного права.

Говорячи про четверте питання – роль локальних нормативних актів, як джерел корпоративного права, - слід дати поняття локального нормативного акту. Крім того, необхідно провести порівняння між локальними нормативними актами, що є джерелами корпоративного права і підзаконними нормативними актами та локальними нормативними актами, як джерелами інших галузей права (зокрема, трудового). Окремо необхідно торкнутися поняття звичаїв ділового обороту, як джерел корпоративного права. При відповіді необхідно вказати як фіксуються звичаї ділового обороту, у якому

порядку вони можуть бути підставами для застосування при регулюванні корпоративних правовідносин та при винесенні судових рішень господарськими судами.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Місце корпоративного права в системі права України.
2. Взаємозв'язок корпоративного права з іншими галузями права.
3. Доктринальні підходи до визначення поняття «корпоративне право».

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

1. Виникнення та розвиток корпоративного права в Україні.
2. Особливості класифікації джерел корпоративного права.
3. Система корпоративного права.

Практичні завдання:

Ситуація 1.

Розподіліть зазначені нормативні акти в залежності від їх юридичної сили: Закон України "Про акціонерні товариства", Господарський кодекс України, Закон України "Про господарські товариства", Розпорядження Кабінету Міністрів України від 18 січня 2003 року № 25-р "Про затвердження заходів щодо реалізації пріоритетних напрямів розвитку корпоративного управління в акціонерних товариствах", Указ Президента України від 21 березня 2002 року № 280 "Про заходи щодо розвитку корпоративного управління в акціонерних товариствах", Конституція України, статут товариства з обмеженою відповідальністю.

Обґрунтуйте відповідність віднесення того чи іншого нормативного акту до певного рівня законодавства.

Ситуація 2.

Вкажіть найбільш повну відповідь як визначається корпоративне право:

1.
 - А) як галузь права, галузь законодавства, навчальна дисципліна, як наука;
 - Б) як галузь законодавства, навчальна дисципліна, як наука;
 - В) як галузь права, навчальна дисципліна, як наука;
 - Г) як галузь права та навчальна дисципліна;
 - Д) як навчальна дисципліна та наука.
2.
 - А) корпоративне право являє собою сукупність практичних дій громадян, юридичних осіб і держави щодо реалізації корпоративних прав;
 - Б) корпоративне право — це система корпоративних прав, які встановлюються Національною комісією з цінних паперів та фондовому ринку в рамках її повноважень;
 - В) корпоративне право — це система норм права, які комплексно регулюють суспільні відносини, що виникають при створенні, функціонуванні та припиненні корпорацій;

Г) корпоративне право – це сукупність способів впливу на діяльність суб'єктів корпоративного процесу з метою стимулювання їх діяльності; правильна відповідь відсутня.

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.
2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін.. ; за ред.. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.
3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.
4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.
5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Тема № 2. Проблемні аспекти вчення про корпоративні правовідносини.

Семінарське заняття Проблемні аспекти вчення про корпоративні правовідносини.

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 4 години;

заочна форма навчання – 1 година.

Навчальні питання:

1. Теоретичні підходи до вчення про корпоративні правовідносини та їх природу.
2. Вчення про суб'єктів корпоративних правовідносин.
3. Проблемні аспекти вчення про об'єкти корпоративних правовідносин.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Відповідаючи на перше питання, необхідно звернутися до доктринальних засад теорії права, цивільного та господарського права. При цьому варто обрати черговість викладення матеріалу від загального до спеціального, тобто починаючи від аналізу категорій "відносини" та "правовідносини", які містить теорія права, до категорії "корпоративні правовідносини", що міститься в наукових працях вчених-юристів, які представляють цивільно-

правову та господарсько-правову школи. При цьому необхідно чітко дати визначення категорії "корпоративні правовідносини", вказати її ознаки та провести їх аналіз.

Аналізуючи специфіку корпоративних правовідносин у структурі приватноправового регулювання доречно звернути увагу на загальні засади цивільного законодавства та господарського законодавства як основи приватноправового регулювання суспільних відносин. При цьому за основу бажано прийняти такі як: дозвольна спрямованість, рівність учасників, автономія волі, майнова самостійність, право на захист, майновий (компенсаційний характер).

Далі необхідно вказати на чітку класифікацію існуючих видів корпоративних правовідносин. Варто відзначити, що слухач зобов'язаний чітко вказувати критерій поділу покладений в основу вирішення видів корпоративних правовідносин та проводити аналіз останніх.

При з'ясуванні структури, тобто елементів, корпоративних правовідносин, необхідно спираючись на отримані знання під час вивчення теорії права, цивільного та господарського права необхідно вказати елементи корпоративних правовідносин і провести їх короткий аналіз, ґрунтуючись на принципах корпоративного законодавства.

Розкриваючи друге питання, слід проаналізувати поняття корпорації в рамках досліджень корпоративного права. Окремо слід звернути увагу на історичний аспект розвитку корпорацій (наприклад, в рамках римського права), оскільки на сучасному етапі по суті синонімом корпорації є "юридична особа", звідси можна стверджувати, що корпоративне право є правом юридичної особи. Але необхідно звернутися до положень Господарського кодексу України, так як він містить також поняття корпорації, що є за своєю формою об'єднанням підприємств. Таким чином, слухачу слід детально проаналізувати положення щодо розуміння корпорації з врахуванням нормативно-правових актів та правової доктрини, подати аргументоване власне бачення даного питання.

Аналіз другого питання також передбачає необхідність з'ясування суб'єктного складу корпоративних правовідносин. При цьому слухач повинен окреслити коло осіб, які визнаються суб'єктами відповідних відносин, аргументуючи з правової точки зору віднесення чи не віднесення тієї чи іншої категорії, тобто чітко вказати ознаки характерні для учасників корпоративних правовідносин.

При дослідженні даного питання необхідно вказати на чітку класифікацію існуючих видів суб'єктів корпоративних правовідносин. Варто відзначити, що автор зобов'язаний чітко вказувати критерій поділу покладений в основу вирішення видів суб'єктів корпоративних правовідносин та проводити аналіз останніх.

Специфіка взаємовідносин між деякими категоріями суб'єктів корпоративних правовідносин має власні особливості, що викликано як відповідними організаційно-правовими формами корпоративних утворень, так і права та обов'язками, якими наділяються відповідні учасники, що прямо

передбачається у законодавчих та локальних нормотворчих актах. Слухачу необхідно обрати одну з організаційно-правових форм корпоративних утворень та проаналізувати структуру взаємовідносин між її учасниками.

При розгляді третього питання необхідно звернути увагу на корпоративні права та обов'язки учасників товариства. Поняття корпоративних прав передбачено Господарським та Податковим кодексом України. Також слід звернути увагу на положення Цивільного кодексу України (ст.ст. 100, 116), ст. 10 Закону України "Про господарські товариства", ст. 1 Закону України «Про акціонерні товариства». В даному випадку рекомендується проаналізувати положення Принципів корпоративного управління (протокол засідання Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 11 грудня 2003 року № 571) в рамках висвітлення даного питання. При розкритті даного питання слід детально проаналізувати положення чинного законодавства України та точки зору вчених щодо поняття корпоративних прав та дати їх класифікацію.

При аналізі даного питання слід розкрити сутність та зміст майнових корпоративних прав. Зокрема, особливу увагу слід звернути на право отримання частини прибутку (дивідендів), розглянути правила виплати дивідендів, відчуження права на одержання дивідендів. Також слід розглянути сутність та зміст права на одержання частини майна у разі припинення товариства.

Розглядаючи немайнові корпоративні права, зокрема, слід звернути увагу на право одержання інформації, право на вихід із товариства та інші, розкрити їх сутність та зміст.

Розглядаючи четверте питання слід звернути увагу на положення Господарського кодексу України (ст.ст. 168-172). При аналізі даного питання звертається увага на систему чинного законодавства про корпоративні права держави, здійснення корпоративних прав держави, їх оцінка, визначення уповноваженої особи з управління корпоративними правами, здійснення реєстру корпоративних прав держави тощо.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Корпоративні правовідносини: поняття, правова природа та види.
2. Поняття та сутність корпоративних прав.
3. Державні корпоративні права: визначення, сутність.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

1. Поняття та ознаки корпорацій в рамках корпоративного права.
2. Зміст корпоративних правовідносин.
3. Оцінка корпоративних прав держави.

Практичні завдання:

Ситуація 1.

7 вересня 2010 року учасник товариства з обмеженою відповідальністю „Забава” Петров І.І. повідомив виконавчий орган товариства про його вихід зі складу учасників товариства. Частка учасника в статутному капіталі товариства становила 25 тисяч гривень, що склало третю частину загального

статутного капіталу у відповідності до його статуту. Загальні збори учасників ТОВ „Забава” прийняли рішення про зменшення статутного капіталу товариства у зв’язку з виходом учасника з товариства.

Назвіть класифікацію корпоративних прав у відповідності до чинного законодавства України.

Який порядок виходу учасника з товариства з обмеженою відповідальністю у відповідності до чинного законодавства?

Які необхідно подати документи для державної реєстрації змін до статуту товариства з обмеженою відповідальністю?

Дайте правову оцінку даній ситуації.

Ситуація 2.

Дайте відповідь на наступні тестові завдання та їх аргументуйте:

Під корпоративними відносинами маються на увазі:

А) відносини щодо створення, функціонування та припинення корпоративних прав держави;

Б) відносини, що виникають, змінюються та припиняються щодо корпоративних прав;

В) публічно-правові та приватноправові відносини в сфері діяльності фінансових установ;

Г) відносини щодо створення корпоративних правовідносини щодо припинення цивільних прав;

Д) відносини щодо припинення господарських товариств.

На підставі Господарського кодексу України корпоративні права – це:

А) права фізичної особи, які передбачаються установчими та внутрішніми документами конкретної господарської організації з урахуванням специфіки корпоративних відносин, що складаються між нею та її засновниками та учасниками;

Б) права особи, частка якої визначається у статутному фонді (майні) господарської організації, що включають правомочності на участь цієї особи в управлінні господарською організацією, отримання певної частки прибутку (дивідендів) даної організації та активів у разі ліквідації останньої відповідно до закону, а також інші правомочності, передбачені законом та статутними документами;

В) права акціонера - власника акцій товариства, які впливають з права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами;

Г) права господарських товариств, які встановлені установчими документами господарського товариства;

Д) правильна відповідь відсутня.

У відповідності до Закону України «Про акціонерні товариства» корпоративні права – це:

А) сукупність майнових прав акціонера - власника акцій товариства, які впливають з права власності на акції, що включають право на участь в

управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами;

Б) сукупність немайнових прав акціонера - власника акцій товариства, які впливають з права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами;

В) сукупність майнових і немайнових прав акціонера - власника акцій товариства, які впливають з права власності на акції, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами;

Г) сукупність майнових і немайнових прав акціонера - власника акцій товариства, що включають право на участь в управлінні акціонерним товариством, отримання дивідендів та активів акціонерного товариства у разі його ліквідації відповідно до закону, а також інші права та правомочності, передбачені законом чи статутними документами;

Д) правильна відповідь відсутня.

У відповідності до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» цінні папери – це:

А) документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові або інші майнові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), і власника, та передбачають виконання зобов'язань згідно з умовами їх розміщення, а також можливість передачі прав, що впливають із цих документів, іншим особам;

Б) документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують права та обов'язки, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила (видала), і власника щодо земельних питань;

В) документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують немайнові права щодо використання об'єктів інтелектуальної власності;

Г) документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують грошові права, визначають взаємовідносини особи, яка їх розмістила, і власника щодо передачі майнових прав в майбутньому;

Д) документи встановленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчують передачу немайнових прав щодо користування приміщенням, правами на землю, водні ресурси тощо.

Цінними паперами на пред'явника визнаються?

А) цінні папери, які дійсні лише при їх пред'явленні особі, яка їх емітувала;

Б) цінні папери, які не містять імені уповноваженої на здійснення посвідчених ними прав особи і вимагати виконання за ним може будь-який законний утримувач;

В) цінні папери, які посвідчують особисті права та обов'язки;

Г) цінні папери, які дійсні лише за умови вказівки на них імені законного держателя;

Д) цінні папери, у яких вказане ім'я особи, якій він виданий і яка може реалізовувати вказане в них право.

Цінні папери за формою випуску на пред'явника можуть бути:

А) іменні або ордерні;

Б) тільки на іменні;

В) тільки на орденні;

Г) пайові;

Д) іпотечні.

На підставі Господарського кодексу України уповноваженою особою з управління корпоративними правами держави може бути:

А) громадянин, визначений за результатами конкурсу, з яким відповідний центральний орган виконавчої влади укладає договір доручення з управління корпоративними правами держави;

Б) юридична особа, що визначена за результатами конкурсу, з якою відповідний центральний орган виконавчої влади укладає договір управління корпоративними правами держави;

В) іноземець, особа без громадянства, що визначена за результатами конкурсу, з якою відповідний центральний орган виконавчої влади укладає міжнародний договір доручення з управління корпоративними правами підприємством;

Г) громадянин або юридична особа, що визначена за результатами конкурсу, з якою відповідний центральний орган виконавчої влади укладає договір доручення з управління корпоративними правами держави;

Д) фізична особа, з якою відповідний центральний орган виконавчої влади укладає договір доручення з управління корпоративними правами держави.

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.

2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін.. ; за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.

3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.

4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.

5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Тема № 3 Корпоративні права і обов'язки та їх правова природа

Семінарське заняття Корпоративні права і обов'язки та їх правова природа

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 1 години.

Навчальні питання:

1. Сучасний стан вчень про суб'єктивні корпоративні права.
2. Межі та обмеження корпоративних прав.
3. Зловживання корпоративними правами.
4. Корпоративні обов'язки.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

При розкритті першого питання слід звернути увагу на теоретичні положення корпоративного права щодо поняття та видів суб'єктивних корпоративних прав, на співвідношення майнових корпоративних прав і немайнових корпоративних прав, проблематику визначення правової природи організаційних корпоративних прав.

Розкриваючи друге питання необхідно виходити із основних положень Цивільного кодексу України щодо меж здійснення корпоративних прав, на встановлення обмежень щодо здійснення відповідних прав.

Розгляд третього питання щодо зловживання корпоративними правами правового становища господарського товариства передбачає розгляд матеріально-правового та процесуально-правового аспектів зловживання корпоративними правами.

Аналіз четвертого питання щодо корпоративних обов'язків передбачає аналізування Закону України «Про акціонерні товариства» щодо визначення обов'язків акціонерів.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Види зловживань корпоративними правами.
2. Межі здійснення корпоративних прав.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

1. Поняття та види корпоративних обов'язків акціонерів.

Практичні завдання:

Ситуація 1.

До юридичної фірми „Атака” звернувся гр-н Сидорчук І.В., який мав намір створити юридичну особу з одним засновником для здійснення господарської діяльності, з проханням дати роз'яснення, а саме:

1. Яка з організаційно-правових форм підприємницького товариства є самою поширеною в Україні? Чому?

2. В якому порядку реєструється даний вид підприємницького

товариства?

3. Які органи створюються в даному товаристві, їх компетенція?

Підготуйте письмову відповідь на всі поставлені питання з врахуванням положень чинного законодавства України.

Ситуація 2.

Дайте відповідь на тестове завдання

Корпоративне підприємство утворюється, як правило:

А) двома або більше засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна та/або підприємницької чи трудової діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства;

Б) одним засновником, який виділяє необхідне для того майно, формує відповідно до закону статутний фонд, не поділений на частки (паї), затверджує статут, розподіляє доходи, безпосередньо або через керівника, який ним призначається, керує підприємством і формує його трудовий колектив на засадах трудового найму, вирішує питання реорганізації та ліквідації підприємства;

В) двома засновниками за їх спільним рішенням (договором), діє на основі об'єднання майна або підприємницької діяльності засновників (учасників), їх спільного управління справами, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів та ризиків підприємства;

Г) трьома засновниками, їх спільного управління справами, на основі корпоративних прав, у тому числі через органи, що ними створюються, участі засновників (учасників) у розподілі доходів підприємства;

Д) лише десятима засновниками, діє на основі об'єднання майна, на основі корпоративних прав, участі засновників (учасників) у розподілі ризиків підприємства.

Корпоративні підприємства – це:

А) державні, комунальні, підприємства, засновані на власності об'єднання громадян, релігійної організації або на приватній власності засновника;

Б) підприємство, в статутному фонді якого іноземна інвестиція становить сто відсотків;

В) кооперативні підприємства, підприємства, що створюються у формі господарського товариства, а також інші підприємства, в тому числі засновані на приватній власності двох або більше осіб;

Г) кооперативні підприємства, що створюються у формі господарського товариства, засновані на приватній власності однієї особи;

Д) приватне підприємство, що діє на основі приватної власності громадян чи суб'єкта господарювання (юридичної особи).

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О.

Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.

2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін.. ; за ред.. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.

3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.

4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.

5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Тема № 4. Особливості корпоративного управління

Семінарське заняття Особливості корпоративного управління

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 0,5 години.

Навчальні питання:

1. Корпоративне управління: правова регламентація, механізм здійснення та особливості тлумачення.

2. Моделі корпоративного управління та стан їх закріплення в законодавстві України.

3. Проблемні аспекти корпоративного управління в господарських товариствах.

4. Проблемні аспекти корпоративного управління у виробничих кооперативах.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми теорії корпоративного управління; виробити власну точку зору на поняття та зміст повноважень органів управління корпоративною організацією; визначитися щодо наявних в юридичній науці точок зору та пропозицій з приводу тлумачення тих чи інших ознак корпоративного управління.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних з визначенням необхідних до застосування моделей корпоративного управління. Слухачам магістратури необхідно окреслити стадії та порядок формування органів управління господарським товариством.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Компетенція органів управління господарським товариством.
2. Порядок та межі делегування компетенції одних органів управління господарським товариством іншим.
3. Правовий режим вкладів засновників товариства.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

1. Моделі корпоративного управління за законодавством США, Німеччини, Франції та Англії.
2. Місце принципів корпоративного

Практичні завдання:

Ситуація 1.

Громадянин України Соболь О.Т. виявив бажання створити командитне товариство та виступити в ньому повним учасником. В якості вкладника виступив громадянин Трой Снобелен. За погодженням сторін командитне товариство було названо „Соболь і Снобелен”. У цьому товаристві було сформовано складений капітал у розмірі 100 тисяч гривень, при цьому Соболь О.Т. вніс 35 тисяч гривень, Снобелен - 65 тисяч гривень. 23 лютого 2007 року командитне товариство було зареєстровано державним реєстратором. Станом на 1 січня 2008 року заборгованість командитного товариства перед товариством з обмеженою відповідальністю „Бригантина” склала 140 тисяч гривень. ТОВ „Бригантина” звернулося з вимогою до Снобелена з вимогою виплатити йому вказану заборгованість в повному обсязі.

Дайте юридичну оцінку даній ситуації.

Які вимоги висуваються до найменування командитного товариства у відповідності до чинного законодавства?

Який характер відповідальності у командитному товаристві?

Ситуація 2.

Громадяни України Сидоренко М.Ю., Фоменко Ю.І. та Стасов М.І. уклали договір про створення товариства з обмеженою відповідальністю. Було проведено перші загальні збори учасників, на яких було прийнято рішення про заснування товариства з обмеженою відповідальністю «Концерн «Національний олімп»» зі статутним капіталом 15 000 гривень.

Розкрийте процедуру створення товариства з обмеженою відповідальністю.

Які питання мають ввійти до порядку денного загальних зборів учасників?

Чи відповідає найменування товариства з обмеженою відповідальністю вимогам, що висуває чинне законодавство? Розкрийте вимоги щодо написання найменування товариства з обмеженою відповідальністю.

Яким чином формується статутний капітал товариства з обмеженою відповідальністю?

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.

2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін. ; за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.

3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.

4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.

5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Тема № 5. Корпоративні правочини

Семінарське заняття Корпоративні правочини

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 4 години;

заочна форма навчання – 1 година.

Навчальні питання:

1. Загальні підходи до тлумачення корпоративних правочинів: проблемні аспекти.

2. Правова природа акціонерного договору.

3. Особливості та проблематика укладення значних правочинів.

4. Особливості та проблематика укладення правочинів, у вчиненні яких є заінтересованість.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусійної проблеми тлумачення поняття корпоративних правочинів; виробити власну точку зору на поняття та зміст відповідної правової конструкції; визначитися щодо наявних в юридичній науці точок зору та пропозицій з приводу тлумачення тих чи інших ознак корпоративних правочинів.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаного з тлумаченням поняттям акціонерного договору, його особливостей та змісту. Слухачам магістратури необхідно окреслити коло суб'єктів корпоративних правочинів, їх правового становища.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Особливості та проблематика укладення значних правочинів.

2. Проблематика укладення правочинів, у вчиненні яких є заінтересованість.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

1. Правова природа акціонерного договору.

Практичні завдання:

Ситуація 1.

Приватне АТ "Стандарт" звернулося з позовом до суду про визнання недійсним рішення загальних зборів акціонерів ПАТ "Продукт" про обрання на посаду голови правління останнього Завгороднього О. О.; обрання Бутченко К. В. головою наглядової ради та передачу правління в період між проведенням загальних зборів акціонерів ПАТ "Продукт" всіх повноважень загальних зборів товариства крім тих, що належать до виключної компетенції зборів та повноважень про обрання та відкликання членів органів управління, окремих повноважень загальних зборів, оскільки ці питання не були внесені до порядку денного загальних зборів акціонерів.

Відповідач проти позову заперечує та стверджує, що у позивача відсутнє його порушене право, оскільки на дату проведення загальних зборів позивач ще не був власником акцій ПАТ "Продукт", отже не мав корпоративних прав. Окрім того відповідач зазначає, що питання обрання голови та секретаря зборів акціонерів не є питаннями, які підлягають включенню до порядку денного загальних зборів.

Вирішіть питання по суті.

Ситуація 2.

Учасники ТОВ "Сократ" А., Б. та В. звернулися до господарського суду з позовом про визнання законними рішень загальних зборів учасників такого товариства. Відповідне рішення було мотивоване тим, що один із учасників ТОВ "Сократ" Г. має намір подати позов про визнання недійсними рішень прийнятих на загальних зборах учасників, оскільки було порушене його суб'єктивне корпоративне право на отримання інформації (відповідний учасник не був повідомлений про проведення загальних зборів з мотивуванням того, що у його власності знаходиться частка, яка істотно не може вплинути на прийняття рішень внесених до порядку денного загальних зборів).

Яке рішення повинен прийняти суд?

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.
2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін.. ; за ред.. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.
3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.
4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.
5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики

реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Тема № 6. Корпоративний конфлікт та його місце в системі корпоративного права

Семінарське заняття Корпоративний конфлікт та його місце в системі корпоративного права

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 4 години;

заочна форма навчання – 0,5 година.

Навчальні питання:

1. Поняття, ознаки та правова природа корпоративного конфлікту.
2. Підстави виникнення корпоративного конфлікту та їх правова характеристика.
3. Види корпоративних конфліктів та їх правова характеристика.
4. Способи попередження корпоративних конфліктів.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно розглянути визначення корпоративного конфлікту як правового відношення, визначитися з суб'єктним складом корпоративного конфлікту, з проблемами визначення об'єкту корпоративного конфлікту.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних з правовою характеристикою корпоративних конфліктів, що виникають виходячи з порушеного суб'єктивного корпоративного права або з порушеного охоронюваного законом інтересу. Слухачам магістратури необхідно окреслити порядок застосування ринкових механізмів впливу на учасників корпоративного конфлікту як спосіб попередження корпоративних конфліктів та законодавчі механізми попередження корпоративних конфліктів.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Правова природа корпоративного конфлікту.
2. Правова характеристика підстав виникнення корпоративного конфлікту.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

1. Способи попередження корпоративних конфліктів.

Практичні завдання:

Ситуація 1.

ДКЦПФР звернулася до суду з позовом про визнання недійсною державної реєстрації ПрАТ "Мега".

У ході вивчення матеріалів справи встановлено, що засновниками ПрАТ "Мега" вчинені наступні дії: проведені збори засновників, де прийнято рішення про створення АТ та приватне розміщення акцій; подана заява та необхідні документи на реєстрацію випуску акцій до ДКЦПФР; ДКЦПФР акціям

присвоєно міжнародний ідентифікаційний номер; укладені необхідні договори, пов'язані з обслуговуванням емісії та обороту акцій; проведено державну реєстрацію ПрАТ "Мега" та отримане відповідне свідоцтво.

Чи мала право ДКЦПФР подавати відповідний позов? Яке рішення повинен прийняти суд?

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.
2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін. ; за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.
3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.
4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.
5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Тема № 7. Захист корпоративних прав

Семінарське заняття Захист корпоративних прав

Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 0,5 година.

Навчальні питання:

1. Проблемні аспекти захисту корпоративних прав: визначення форм і способів.
2. Особливості юрисдикційної форми захисту корпоративних прав.
3. Особливості неюрисдикційної форми захисту корпоративних прав.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусій з проблемних питань судового розгляду корпоративних спорів та позасудового розгляду корпоративних спорів.

Особливої уваги заслуговує вивчення питань пов'язаних з проблематикою застосування процедури досудового врегулювання корпоративних спорів; право учасників корпоративних правовідносин на самозахист корпоративних права та особливості його застосування.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Процедура медіації в процесі врегулювання корпоративних спорів.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

1 Судовий розгляд корпоративних спорів.

2. Позасудовий розгляд корпоративних спорів.

Практичні завдання:

Ситуація 1.

Громадянином А. подано позов до АТ "Аврора" з вимогою про визнання загальних зборів АТ, таких які не відбулися та визнання рішень прийнятих на них недійсними.

У ході вивчення матеріалів справи встановлено наступне. На загальних зборах акціонерів АТ "Аврора" було прийняте рішення про виключення громадянина А. зі складу акціонерів, у зв'язку з тим, що він систематично не з'являвся на загальні збори чим порушував корпоративні права інших акціонерів, пов'язані з діяльністю відповідного органу. Зокрема встановлено, що громадянину А. належать 39% простих акцій, від загального об'єму їх емісії, та 50% привілейованих акцій, від загального об'єму їх емісії.

Чи правомірні дії акціонерів АТ "Аврора" та громадянина А.? Яке рішення повинен прийняти суд?

Ситуація 2.

До господарського суду звернулося ТОВ "Мрія" з позовом до ПуАТ "Софіт" про стягнення майна з чужого незаконного володіння (у вигляді виплати частини отриманих доходів (дивідендів) за останні два роки господарської діяльності).

В обґрунтування позовних вимог зазначається, що ПуАТ "Софіт" за останні два роки отримувало прибуток, однак рішення про виплату дивідендів не було прийнято. Також зауважено, що ТОВ "Мрія" є власником 5% голосуючих акцій ПуАТ "Софіт" і виходило з клопотанням перед виконавчим органом ПуАТ "Софіт" про включення до порядку денного загальних зборів акціонерів питання про виплату дивідендів, проте у реалізації такої правомочності йому було відмовлено без будь-якої мотивації.

Чи правомірні дії позивача та відповідача? Яке рішення повинен прийняти суд?

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.

2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін.. ; за ред.. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.

3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.

4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві

України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.

5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Тема № 8. Окремі проблемні аспекти корпоративного права

Семінарське заняття Окремі проблемні аспекти корпоративного права
Навчальна мета заняття: освоєння, поглиблення та розширення знань відповідно до тематики заняття та питань, що запропоновані до розгляду на семінарському занятті і рекомендованих до вивчення під час самостійної підготовки, підготовки цільових виступів та рефератів.

Кількість годин:

денна форма навчання – 2 години;

заочна форма навчання – 0,5 години.

Навчальні питання:

1. Проблеми виходу та виключення учасника зі складу корпоративної організації.
2. Проблеми кваліфікації відносин з корпоративного інвестування.
3. Проблематика спадкування корпоративних прав.
4. Відповідальність суб'єктів корпоративних правовідносин.

Методичні вказівки до кожного навчального питання теми

Під час підготовки до заняття необхідно визначитися щодо дискусій з проблемних питань виходу та виключення учасників зі складу корпоративної організації; порядок та проблематику спадкування корпоративних прав.

Особливої уваги заслуговує питання застосування відповідальності до учасників корпоративних правовідносин за невиконання, неналежне виконання останніми покладених на них обов'язків.

Питання цільових виступів здобувачів вищої освіти для розкриття окремих проблем, явищ тощо:

1. Зміни у складі учасників товариства: вихід і виключення учасників повного товариства.

Теми для рефератів, які відповідають темі заняття.

2. Проблематика застосування концепції «проникнення за корпоративну завісу» в корпоративних відносинах.

Практичні завдання:

Ситуація 1.

До господарського суду звернувся громадянин С., який є учасником ТОВ "ВТБ", з позовом про визнання недійсними рішень загальних зборів ТОВ "ВТБ".

В ході вивчення матеріалів справи було встановлено, що на загальних зборах ТОВ "ВТБ" було прийнято рішення про виключення громадянина С. зі складу учасників та звільнення з посади директора, вказаної юридичної особи,

за неналежне виконання покладених на нього обов'язків, що полягали у виконанні обов'язків, трудовим контрактом, в результаті чого товариству було нанесено збитки. Крім того, позивача не було повідомлено про місце і час проведення загальних зборів, де були розглянуті питання, що потребують одноголосного прийняття рішення.

Яке рішення повинен прийняти суд?

Ситуація 2.

Громадянка Кущенко П.О. звернулася до суду з позовом про визнання дій загальних зборів учасників та правління ТОВ «Грей» недійсними. У ході розгляду матеріалів справи встановлено, що громадянка Кущенко П.О. є спадкоємцем учасника Соловей С.Б., вказаного товариства, якому належало 50% у майні товариства. Після вступу до спадщини позивачці було відмовлено у прийнятті до складу учасників ТОВ «Грей» на підставі того, що вона не має належної кваліфікації та веде аморальний спосіб життя (відвідує стрипклуби). Основним видом діяльності ТОВ «Грей» є створення соціальної реклами та розміщення її на телебаченні.

Чи правомірні дії учасників ТОВ «Грей»? Яке рішення повинен прийняти суд?

Література

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.
2. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін.. ; за ред.. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.
3. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.
4. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.
5. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

4. Рекомендована література

Основна

1. Корпоративні правовідносини : монографія / Ю.М. Жорнокуй, С.О. Сліпченко, В.Г. Жорнокуй. – Харків : ЕКУС, 2021. – 248 с.
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/002ee841-e9b4-43fa-8a7e-5d019db6cc97/content>
2. Жорнокуй Ю. М. Правове забезпечення корпоративних правовідносин: пріоритет за імперативністю чи диспозитивністю. Право і безпека. 2023. № 1. С. 113–122.

3. Жорнокуй Ю. М. Проблемні питання застосування категорії «вина» щодо юридичних осіб. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2022. № 2. С. 59–70.
4. Жорнокуй В. Г. Обов'язок діяти в інтересах юридичної особи добросовісно і розумно як основна складова правового становища осіб, що здійснюють функції органів підприємницьких товариств як суб'єктів цивільної відповідальності. Нове українське право. 2022. № 3. С. 25–31.
<https://doi.org/10.51989/NUL.2022.3.4>
5. Сучасні проблеми цивільного права і процесу : навч. посіб. / С. О. Сліпченко, О. В. Синегубов, В. А. Кройтор та ін. ; за ред. Ю.М. Жорнокуя та Л. В. Красицької. – Харків : Право, 2017. – 808 с.
6. Харченко Г. Г. Речові права : монографія / Г. Г. Харченко. – Київ: Юрінком Інтер, 2015. – 432 с.
7. Юркевич Ю. М. Договірні форми об'єднань фізичних та юридичних осіб у цивільному праві України : монографія / Ю. М. Юркевич. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2017. – 410 с.
<https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/2299/1/yurkevich-yu.m.-dogovirni-formi-ob-ednan-fizichnih-ta-yuridichnih-osib-u-tsivilnomu-pravi-ukrayini-d.pdf>
8. Бровченко Т. І. Установчі документи юридичних осіб за законодавством України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Т. І. Бровченко. – Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, Х., 2015. – 230 с.
9. Корпоративне право : навч. посіб. / за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. 2-е вид., випр. і доп. Київ : Вид. дім «АртЕк», 2018. 400 с.
<https://hozpravoreposit.kyiv.ua/bitstream/handle/765432198/181/%D0%9A%D0%BE%D1%80%D0%BF%D0%BE%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B5%20%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BE%202018.-%20400%20%D1%81.%20%28%D0%93%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%BD%D0%B8%D1%87%20%D1%82%D0%B0%20%D1%96%D0%BD%29.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
10. Хоменко В. О. Припинення господарських товариств у цивільному праві України : монографія. Харків: Право, 2019. 256 с.
11. Наукова та науково-технічна діяльність в Україні у 2022 році: науковоаналітична доповідь / Т.В. Писаренко, Т.К. Куранда та ін. – К.: УкрІНТЕІ, 2023. – 94 с
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/nauka/2023/07/25/Nauk-analit.dopov.Naukova.ta.nauk-tekhn.diyaln.v.Ukr.2022-25.07.2023.pdf>

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254 к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення 15.06.2023).

2. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення 16.06.2023).
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 27.07.2022 № **2465-IX**. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text> (дата звернення: 16.06.2023).
4. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 № 2275-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text> (дата звернення: 18.06.2023).
5. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003. № 851-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 18.06.2023).
6. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 № 675-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-19#Text> (дата звернення: 18.06.2023).
7. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 20.06.2023).
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text> (дата звернення: 21.06.2023).
9. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10.04.1992 р. № 2265-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-12#Text> (дата звернення: 21.06.2023).

Додаткова

1. Жорнокуй В. Г. Вчинення ризикованих дій як підстава притягнення до відповідальності посадових осіб підприємницького товариства. Право і безпека. 2022. № 3. С. 70-80. <https://doi.org/10.32631/pb.2022.3.06>
2. Kryvosheina, I., Zhornokui, V., Kronda, O., But, I., & Oleh, P. (2022). Digitalization of the activities of the ECtHR in civil and commercial proceedings and the problems of their enforcement: international legal experience. Amazonia Investiga, 11(59), 35-42. (<https://doi.org/10.34069/AI/2022.59.11.3>) (Web of science).
3. Сядриста І.І. Деякі проблеми визначення суб'єкта акціонерної відповідальності. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 12. С.61–65.
4. Сядриста І.І. Ознаки поняття «акціонерна відповідальність». Прикарпатський юридичний вісник. 2020. Вип. 5 (34). С. 71–74.
5. Цивільне право України : навчальний посібник: У 2-х ч. Ч. 1 / за ред. В. А. Кройтора, О. Є. Кухарева, М. О. Ткалича. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 384 с.
6. Цивільне право України : навчальний посібник: У 2-х ч. Ч. 2 / за ред. В. А. Кройтора, О. Є. Кухарева, М. О. Ткалича. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2016. 352 с.
7. Zhornokui Yurii, Zhornokui Valentyna. Venture investment into innovation activity: international experience and modern realities in Ukraine. Legal Economic Science and Praxis. 2021. № 2. P. 49–53.

8. Financial Risks in the Conditions of Unstable Market Economy. E. Pakhucha, I. Siavidova, I. Siadrysta, L. Mohilevsky, T. Oliynik, O. Bogdanovych. European Journal of Sustainable Development. 10 (1), 432- 432, 2021.

9. Майданик Н. І. Питання цивільно-правової відповідальності керівників і контролерів юри-дичних осіб за заподіяну юридичним особам шкоду // Право вий захист корпоративних прав за зако-нодавством України та країн Європейського Союзу : зб. наук. пр. за матеріалами XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 27–28 верес. 2019 р.) / НДІ приватного права і підприємництва імені акад. Ф. Г. Бурчака НАПрН України ; за ред. В. В. Луця. Івано -Франківськ, 2019. С. 141–148.

10. Махінчук В. М. Субсидіарна відповідальність кінцевих бенефіціарних власників (засновників, учасників, акціонерів) і посадових осіб за зобов'язаннями юридичної особи – боржника: проблеми теорії і практики реалізації доктрини зняття корпоративної вуалі : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2020. 280 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <https://portal.rada.gov.ua/>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт МВС України www.mvs.gov.ua.
4. Єдиний державний реєстр судових рішень <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ <http://univd.edu.ua/>
7. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленко <http://korolenko.kharkov.com/>